

Sygn. akt VIII U 535/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2018 r. w Gliwicach

sprawy A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania A. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 21 lutego 2017 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 535/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 lutego 2017r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu A. P. (P.) prawa do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż nowo wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru był niższy niż 250%.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania prawa do ponownego obliczenia wysokości emerytury w oparciu o art.110a ustawy emerytalnej oraz złożył wniosek o obciążenie organu rentowego kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska ubezpieczony wskazał, że nie posiada dokumentacji zarobkowej sprzed 1978r. Nie może jednak ponosić ujemnych konsekwencji obowiązujących w latach minionych przepisów pozwalających na nieprzechowywanie dokumentów dotyczących uzyskanych zarobków i wynikających z tego składek na ubezpieczenie społeczne. Zdaniem ubezpieczonego w oparciu o akta rentowe i personalne istnieje możliwość ustalenia uzyskiwanych w brakujących okresach wynagrodzeń za lata 1957 - 1977, a co za tym idzie przeliczenia podstawy

wymiaru emerytury. Ubezpieczony dodał, że już w latach 60 - tych ubiegłego wieku pracował na stanowisku nadgórnika a następnie sztygara. Pracował w oddziale przewozowym, a z uwagi na specyfikę tego oddziału pracę świadczył we wszystkie niedziele miesiąca.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. Organ rentowy jednocześnie wskazał, że dla potrzeb zaskarżonej decyzji dokonał przeliczenia świadczenia z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, to jest z lat 1958 – 1966, 1978 – 1988, przy przyjęciu za lata co do których brak jest dokumentacji zarobkowej, wynagrodzeń minimalnych, i wyliczony z tych wynagrodzeń wskaźnik wysokości wyniósł 190,50%, a więc nie przekraczał 250% i stąd nie uprawniał ubezpieczonego do wnioskowanego przeliczenia.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 12 lutego 1986r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu A. P. urodzonemu w dniu (...), prawo do emerytury górniczej od dnia 1 lipca 1984r. oraz podjął jej wypłatę od dnia 1 lutego 1985r.

Do ustalenia podstawy wymiaru tego świadczenia organ rentowy początkowo przyjął wynagrodzenia ubezpieczonego z okresu od 05/1984r. do 04/1985r., a ostatecznie – po rozpoznaniu wniosku z dnia 16 lutego 1989r. – z okresu od 01/1988r. do 12/1988r.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 324,03% i został ograniczony do 250%.

W dniu 14 lutego 2017r. ubezpieczony złożył wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia na podstawie art.110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych załączając do niego:

- zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 30 stycznia 2017r. sporządzone przez (...) S.A. Zakład (...) w T. z wykazanymi zarobkami z lat 1978 – 1988 ustalonymi na podstawie kartotek zarobkowych,

- pismo (...) S.A. z dnia 30 stycznia 2017r., że brak jest dokumentacji płacowej sprzed 1978r.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał decyzję zaskarżoną, omówioną na wstępie.

Ubezpieczony na przestrzeni swojego życia zawodowego był zatrudniony w KWK (...) od dnia 1 lipca 1957r. do dnia 31 grudnia 1988r. na stanowiskach: od dnia 1 lipca 1957r. do dnia 7 lipca 1957r. młodszego górnika pod ziemią, od dnia 8 lipca 1957r. do dnia 31 października 1960r. konwojenta elektrowozu pod ziemią, od dnia 1 listopada 1960r. do dnia 30 czerwca 1964r. maszynisty elektrowozu pod ziemią, od dnia 1 lipca 1964r. do dnia 31 grudnia 1967r. dozorczy oddziału przewozowego pod ziemią, od dnia 1 stycznia 1968r. do dnia 31 grudnia 1988r. sztygara zmianowego oddziału przewozowego pod ziemią.

Na podstawie opinii biegłej sądowej z zakresu księgowości oraz sposobu wyliczania płac i świadczeń pracowniczych B. T. Sąd ustalił, że wynagrodzenia ubezpieczonego z lat zatrudnienia w KWK (...) 1964 – 1977, które biegła wyliczyła – zgodnie ze zleceniem Sądu – na podstawie zachowanej dokumentacji akt osobowych oraz przy uwzględnieniu obowiązujących w tamtych latach uregulowań płacowych wynikających z przepisów branżowych i układów zbiorowych pracy wyniosły:

- w 1964r. – 17 120,00 zł (wskaźnik 78,56%),

- w 1965r. – 34 240,00 zł (wskaźnik 152,83%),

- w 1966r. - 34 240,00 zł (wskaźnik 147,54%),
- w 1967r. - 34 240,00 zł (wskaźnik 141,53%),
- w 1968r. - 35 680,00 zł (wskaźnik 141,18%),
- w 1969r. - 36 580,00 zł (wskaźnik 140,22 %),
- w 1970r. - 37 840,00 zł (wskaźnik 141,09%),
- w 1971r. - 38 240,00 zł (wskaźnik 135,14%),
- w 1972r. - 50 480,00 zł (wskaźnik 167,66%),
- w 1973r. - 51 680,00 zł (wskaźnik 153,92%),
- w 1974r. - 57 521,60 zł (wskaźnik 150,50%),
- w 1975r. - 101 789,60 zł (wskaźnik 216,78%),
- w 1976r. - 101 789,60 zł (wskaźnik 198,14 zł),
- w 1977r. - 101 789,60 zł (wskaźnik 184,56%),

Przy obliczaniu tych wynagrodzeń biegła uwzględniła stawkę zasadniczą, wynagrodzenie dodatkowe z Karty Górnika, deputat węglowy, tzw. 14 – tą pensję, dodatek funkcyjny.

Ze względu na brak dokumentów nie wliczyła natomiast innych dodatków do płacy takich jak np. premie, dodatek za pracę w nadgodzinach, dodatek za pracę w nocy, dodatek za pracę w niedziele i święta, dodatek za pracę na drugiej zmianie.

Z uwagi na brak części dokumentów za okres od 1957r. do czerwca 1964r. biegła stwierdziła, że brak jest możliwości odtworzenia wynagrodzeń z tego okresu.

Wyliczony przez biegłą wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury górniczej ubezpieczonego z okresu 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, przy uwzględnieniu wynagrodzeń wyliczonych przez biegłą i tych wynikających z dokumentacji akt organu rentowego, wyniósł 248,23% i został obliczony z lat 1965 - 1967, 1972 - 1988.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego z okresu jego zatrudnienia w KWK (...) oraz opinii biegłej sądowej B. T. k. 15 – 38 akt.

Sąd w pełni podzielił opinię biegłej sądowej B. T., gdyż została ona sporządzona w oparciu o fachową i specjalistyczną wiedzę, zgodnie ze zleceniem Sądu, na podstawie całokształtu zgromadzonej w sprawie dokumentacji, w tym zawartej w aktach osobowych ubezpieczonego, a także przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów płacowych. Biegła w sposób czytelny i precyzyjny dokonała obliczeń, wskazując przy tym dokładnie na jakiej podstawie dokonała poszczególnych założeń.

Sąd nie uwzględnił zastrzeżeń ubezpieczonego do tejże opinii. Ubezpieczony zarzucał, że biegła nie uwzględniła dodatku za pracę w niedziele, dodatku za pracę na drugą i trzecią zmianę. W ocenie Sądu brak jest podstaw do uwzględnienia dalszych dodatkowych składników wynagrodzenia - dodatków j.w., w sytuacji, gdy brak jest jakiegokolwiek chociażby szczątkowej dokumentacji, która potwierdzałaby, że składniki takie przysługiwały, w jakich

okresach i wysokości. Sąd w tym zakresie w pełni podzielił stanowisko biegłej, tym bardziej, że znajduje ono również swoje uzasadnienie w ukształtowanym już orzecznictwie sądowym, że obliczenie wysokości wynagrodzenia musi być oparte na dokumentacji, z której wynikają określone kwoty wynagrodzenia. Kwestia pobieranego wynagrodzenia musi być bowiem udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja dotycząca konkretnego pracownika stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym, a nie np. zeznania świadków, twierdzenia ubezpieczonego, gdy stosunek pracy ma charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone między pracodawcą i konkretnym pracownikiem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007r. I UK 36/07, Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2014r. III AUa 1136/13).

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił wnioski ubezpieczonego o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłej i zeznań ubezpieczonego uznając, iż w sprawie zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności niezbędne do jej rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego A. P. nie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunki do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016r., poz.887 ze zm.).

Zgodnie z powołanym przepisem wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,
- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Zatem – jak już to wskazano wcześniej - kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym.

W niniejszej sprawie Sąd dopuścił dowód z opinii biegłej sądowej z zakresu księgowości oraz sposobu wyliczania płac i świadczeń pracowniczych B. T. celem ustalenia, na podstawie akt osobowych i obowiązujących przepisów płacowych, potencjalnego wynagrodzenia ubezpieczonego za lata zatrudnienia w KWK (...) 1957 – 1977, co do których nie zachowała się dokumentacja zarobkowa, a następnie wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia według najkorzystniejszego wariantu, przy uwzględnieniu zarobków uzyskanych po przyznaniu prawa do emerytury.

Biegła dokonała odtworzenia wynagrodzeń wyłącznie za lata 1964 – 1977, bowiem brak było stosownej dokumentacji, która pozwalałaby odtworzenie zarobków również za lata wcześniejsze.

Z opinii biegłej, którą to opinię Sąd w pełni podzielił z przyczyn wskazanych wcześniej, wynika jednoznacznie, że najkorzystniejszy wskaźnik wysokości emerytury górniczej ubezpieczonego wyliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, to jest z lat 1965 - 1967, 1972 - 1988 wynosi 248,23%.

Skoro wskaźnik ten nie przekracza 250%, to ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do ponownego przeliczenia pobieranej przez niego emerytury górniczej z zastosowaniem art.110a ustawy, to jest z uwzględnieniem podstawy wymiaru wyliczonej na nowo zgodnie z art.15 ustawy.

Ubezpieczony niewątpliwie uzyskiwał wyższe wynagrodzenia niż te ustalone przez biegłą, lecz brak jest dokumentacji, która okoliczność taką by jednoznacznie potwierdzała i stąd nie ma możliwości ustalenia wynagrodzenia na wyższym poziomie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne.

(-) SSO Grażyna Łazowska